

Р Е Ц Е Н З И Я

**на проф. д-р Невена Славева Филипова – ЮЗУ“Н. Рилски“ –
Благоевград, Факултет по педагогика**

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в ЮЗУ “Неофит Рилски“ - Благоевград, обявен в Държавен вестник бр. 52 от 02.07.2019 г.

Област на висше образование: Педагогически науки

Професионално направление: 1.2 Педагогика (История на педагогиката и българското образование)

Кандидат: гл. ас. д-р Светлана Ганева Николаева, Факултет по педагогика на ЮЗУ “Неофит Рилски“ - Благоевград

1. Кратки биографични данни за кандидата.

Гл. ас. д-р Светлана Ганева Николаева е завършила средното си образование в Техникум по електротехника – гр. Русе .Висшето си образование завършва в СУ“ Климент Охридски“ – филиал Благоевград, специалност Начална училищна педагогика. От 1981 до 1984 година е учител в СОУ „Васил Левски“ – гр. Ветово, област Русенска. От 1984 година е преподавател в ЮЗУ “Неофит Рилски“ - Благоевград. Защишава докторат през октомври 2009 година. В момента заема длъжността гл. ас. д-р в катедра Педагогика на ЮЗУ “Неофит Рилски“ – Благоевград.

Гл. ас. д-р Светлана Ганева Николаева притежава умения за сътрудничество и работа в екип; реагиране и преценка при динамична работна среда. Инициативна и креативна е, умее да координира изпълнението на поставени задачи.

2. Преподавателски статус, научно-приложна и административна дейност

Гл. ас. д-р Светлана Ганева Николаева води учебен процес по следните дисциплини:

1.Методика на обучението по техника и технологии – в спец. ПНУП, НУПЧЕ – редовно и задочно обучение.

2.Педагогически теории и технологии за овладяване на конструктивно-техническа дейност и битова дейност в детската градина – спец. ПНУП, ПУПЧЕ, - редовно и задочно;

3.История на педагогиката – в спец. ПНУП, ПУПЧЕ, НУПЧЕ, Социална педагогика, Специална педагогика и ПОМ – редовно обучение и в Специална и Социална педагогика – задочно обучение;

4.История на българското образование – в спец. ПНУП, ПУПЧЕ,НУПЧЕ, Социална педагогика, Специална педагогика и ПОМ редовно обучение и Социална, и Специална педагогика – задочно обучение;

5.Преходът към училищен живот в историята на педагогическите теории – в спец. НУПЧЕ – редовно обучение/ избираема/ - и в магистърска програма ПУП – избираема;

6.Методика на обучението по технологии и предприемачество – маг. програма в спец. НУП/задължителна/

7.Педагогически теории и технологии за овладяване на КТД и БД в детската градина – маг. Програма прием януари – задължителна;

8.Методика на обучението по бит и техника за ДСОП – специална педагогика – редовно обучение/ задължителна.

Гл.ас. д-р Светлана Ганева Николаева е участвала в 6 научно-изследователски проекти, а именно:

1.Два проекта «Студентски практики» .Единият/ 2013-2015г./ е финансиран от ОП» Развитие на човешките ресурси».Вторият /2016-2017г./ е финансиран от ОП «Наука и образование за интелигентен растеж» .

2.Два универлситетски научно-изследователски проекта. Първият «Усъвършенстване на подготовката, квалификацията и системата на кариерно развитие на педагогическите специалисти в съвременната образователна система» - 2016 г. Вторият –«Съвременен профил и позиция на българския учител в образователната система и в обществото» - 2011 г.

3.Проект, финансиран от фонд «научни изследвания» - «Съвременното образование – условия, предизвикателства и перспективи».Проектът е по процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България.

4.Проект «Разработване и апробиране на модел за обучение в дигитална среда в синхрон с изискванията на съвременната образователна практика. Реализиран е на основание чл.10, ал.1 от наредбата, свързана с финансиране

от държавния бюджет на висшите училище за научна и художественотворческа дейност.

3. Научна продукция

Гл. ас. д-р Светлана Николаева участва в конкурса за академична длъжност „Доцент“ със следните публикации: 2 монографии; 12 статии, 1 студия и 1 учебник в съавторство. С представените публикации, гл. ас. д-р Светлана Николаева отговаря на Минималните национални изисквания за заемане на съответната длъжност. Представила е информация за **5 цитирания**.

Цялостните резултати от историко-педагогическите изследвания на гл. ас. д-р Светлана Николаева са представени в двете монографии „Земеделското образование в България /1878-1944г./, Бл. 2017 г. и „Допълнителното занаятчийско образование в България от Освобождението до 1944 г., Бл. 2019 г. Това ми дава основание по-подробно да рецензирам тях. Трудът „Земеделското образование в България в периода 1878-1944 г. е в обем от 169 страници и е структуриран по следния начин: увод, три глави, заключение и използвана литература. Представени са социално-икономическите, законодателните и идейните предпоставки за развитие на земеделското образование. Акцентирано е и върху видовете земеделски курсове, „пътуващите земеделски учители“, както и откриването на т.н. „Земеделски катедри и агрономство“, с цел земеделската просвета на възрастното население.

Достойнствата на изследването се отнасят до:

1. Разработен е на база сериозно количество емпиричен материал - проучвания на различни автори, архивни материали, стенографски дневници, периодичен печат и др.

2. Направен е ретроспективен анализ-оценка на развитието на земеделското образование през отделните периоди.

3. Направен е коментар на законодателните инициативи за развитие на земеделското образование през изследвания период.

4. Поставен е акцент върху използване на чуждия опит в областта на земеделското образование

Трудът „Допълнителното занаятчийско образование в България от 1878 до 1944 година“ е разработен на основа защитения докторат. Той е в обем от 116 страници и е структуриран в: увод, три глави, заключение и литература. Очертани са предпоставките за развитие на това образование;

идеите и законодателните инициативи в тази посока; приносите на търговско-индустриалната камара и ролята на занаятчийските професионални сдружения за развитие на образованието в изследвания период; учебната документация и организацията на учебния процес в различните училища.

Достоинствата на рецензирания труд се отнасят до:

1.Трудът разглежда появата и развитието на допълнителното занаятчийско образование у нас през изследвания период.

2. Представени са вижданията на различни изследователи за ролята и значението на допълнителното занаятчийско образование у нас.

3.Направен е коментар на тенденцията в развитието на това образование.

4.Обхванати са различни страни допълнителното занаятчийско образование – разпространение, организация на обучението, подготовката на преподавателски кадри , материална база и финансиране.

Учебници

Гл. ас. д-р Светлана Николаева е представила един учебник в съавторство - История на педагогиката и професионалното образование.

Учебникът е разработен в две части. Първа част включва теми от История на педагогиката и История на професионалното образование в България – идеи, законодателство, практическо осъществяване. Част втора на учебника съдържа теми за самостоятелна работа, тест за самоконтрол, примерни теми за писмени разработки.

Студии

Гл. ас. д-р Светлана Николаева е представила 1 студия за участие в конкурса – Занаятчийското образование в България в края на XIX и началото на XX век“. Акцентира се върху съществените моменти от развитието на занаятчийското образование в изследвания период.

Статии в научни списания

Гл. ас д-р Светлана Николаева е публикувала:

1. **3 статии в сп. Педагогика** – 2010, 2015 и 2017 г. Те отразяват отделни аспекти от професионалното образование в България.
2. **2 статии на английски език** от международни конференции в Сърбия – „Социално-икономически предпоставки за развитие на

професионалното образование на българката след Освобождението“ и Трудовото училище – българският отглас“- 2017 г. Статиите са публикувани в Международно списание на Института за управление на знанията.

Статии в сборници

Публикуваните статии в сборници на гл. ас. д-р Светлана Николаева са: 1.“Земеделските производители и продължаващото професионално обучение“ – в Сб. „Образованието и възпитанието в малките населени места“; „Ресурсни възможности на професионалните училища като доставчици на продължаващо професионално обучение“-Сборник с научни доклади от юбилейна международна научна конференция на ЮЗУ “Н. Рилски“; „Продължаващото професионално обучение на заетите в земеделска дейност в България – исторически опит“ - в Сб. „Съвременното образование – мисия и визия“ на ЮЗУ “Н. Рилски“-Благоевград.

2.Образователна политика за развитие на лозарството и винарството в България в края на XIX и нач. На XX век“ .Акцентираща се върху ролята на земеделските училища в Русе, Садово и Плевен за подготовката на учениците. В Сб. От международен туристически форум Spa and wine – **на английски език**;

3. 2 статии на английски език: „Образователни връзки с Хърватия в миналото – част от културно-познавателния туризъм днес“; Продължаващото професионално обучение на заетите в туризма в малките населени места“ - в Сб. от международна конференция „Културен коридор през Адриатика – културен туризъм – „Без граници“.

4.1 статия на английски език „Въвеждане на дуалната система в професионалното образование в България – реалност и предизвикателства“- в Сб. от международна научна конференция в Щип.

Критични бележки.

Към труда „Земеделското образование в България/1878-1944г./

Трудът би спечелил ако в отделен параграф/ или точка в параграф/ бъдат представени :

- текстът за земеделското образование на жената;
- трудностите, съпровождащи откриването на земеделските училища;
- текстът за влиянието на различните педагогически теории/ т.е. реформаторската педагогика/ и влиянието им върху образованието в земеделските училища;

Към труда “Допълнителното занаятчийско образование в България от 1878 до 1944 г.”

1. гл. ас. д-р Светлана Николаева е приела хронологичния подход в направеното проучване. И това е право на автора. При представяне на тези важни за нашето образование училища, би могло да се възприеме друг подход – по проблемни полета. Хронологичният подход ограничава до известна степен възможността за сравнителен анализ на компонентите на изследвания проблем.

2. При представяне, обаче, на видовете училища, курсове и др. по-добре би било да са в отделни параграфи

3. Образователната политика на БЗНС предполага самостоятелен параграф. Направените критични бележки рецензираните трудове не омаловажават приносите на гл. ас. д-р Светлана Николаева по изследваната проблематика.

Заклучение:

На основание представените от гл. ас. д-р Светлана Ганева Николаева трудове и очертаните приноси в тях ми дават основание да предложа на уважаемото Научно жури да избере гл. ас. д-р Светлана Николаева за академичната длъжност „Доцент“ по професионално направление 1.2 Педагогика (История на педагогиката и българското образование) за акултет Педагогика на ЮЗУ “Неофит Рилски “ – Благоевград.

17.10. 2019 г.
Благоевград

Рецензент:.....
/ проф. д-р Н. Филипова/

SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”

REVIEW

of presented scientific and scientific-applied work of the candidate for competition participation for the occupation of the academic position "Docent"

Ch. Professor`s assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D.,

in the higher education field 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2. Pedagogy (History of Bulgarian education), announced by the South-west University "Neofit Rilski", published in State Gazette is.52 - 02.07.2019.

REVIEWER: Prof. Nevena Slaveva Philipova, Ph.D.

Applicant`s brief biographical data

Ch. Professor`s assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D., has graduated the Secondary School of Electrical Engineering in town of Ruse. She completed her higher education at Sofia University "Kliment Ohridski" - Blagoevgrad Branch, major in Primary School Pedagogy. От 1981 до 1984 година е учител в СОУ „Васил Левски“ – гр. Ветово, област Русенска. From 1981 to 1984 she was a teacher at “Vasil Levski” Secondary School – town of Vetovo, Ruse District. Since 1984 she has been a lecturer at South-West University “Neofit Rilski” - Blagoevgrad. She defends doctorate in October 2009. Currently she is a *Ch. Professor`s assistant* in the Department of Pedagogy at South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

Ch. Professor`s assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D. has skills for: collaboration and teamwork; responsiveness and judgment in a dynamic work environment. She is initiative and creative, able to coordinate the execution of tasks.

1. Teaching status, scientific-applied and administrative activity

Ch. Professor's assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D. teaches the following disciplines:

1. Methodics of training in techniques and technology - in Preschool and primary school pedagogy, Primary school pedagogy with a foreign language - full-time and part-time education.

2. Pedagogical theories and technologies for mastering constructive-technical activity and everyday activity in kindergarten - Pre-school and Primary school pedagogy, Pre-school pedagogy and foreign language - full-time and part-time education;

3. History of pedagogy - in Preschool and primary school pedagogy, Preschool pedagogy and foreign language, Primary school pedagogy with a foreign language, Social pedagogy, Special pedagogy, and Pedagogy and educational management - full-time education ;

4. History of Bulgarian Education - in Preschool and Primary School Pedagogy, Preschool Pedagogy and Foreign Language, Primary School Pedagogy with a Foreign Language, Social Pedagogy, Special Pedagogy, and Pedagogy and Educational Management full-time, and Special and Social Pedagogy – part-time;

5. The transition to school life in the History of pedagogical theories - in Primary school pedagogy with a foreign language - full-time education / elective/ - and in the master's program Pre-school pedagogy - elective;

6. Methodology of education in technology and entrepreneurship – master's program in Primary school pedagogy /required/

7. Pedagogical theories and technologies for mastering the Collective Labor Contract and Databases in kindergarten - Master's program /January admission – required/;

8. Methodology of education in everyday life and technique for Children with special educational needs - Special pedagogy - full-time education /required/.

Ch. Professor's assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D. has participated in 6 research projects:

1. Two projects «Student Practice» projects. The one / 2013-2015 / is funded by the Operational Program “Human Resources Development”. The second / 2016-2017 / is funded by the OP “Science and Education for Smart Growth”.

2. Two university research projects. The first “Improving the preparation, qualification and career development system of pedagogical specialists in the modern education system” – 2016. The second - “Contemporary profile and position of the Bulgarian teacher in the educational system and in society” - 2011.
3. A project funded by the Research Fund - Contemporary Education - Conditions, Challenges and Prospects. The project is a procedure to support international scientific forums held in the Republic of Bulgaria.
4. Project «Development and approbation of a model for training in a digital environment in line with the requirements of modern educational practice. It was implemented on the basis of Art.3.

Scientific work

Ch. Professor`s assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D. participates in the competition for academic position "Docent" with the following publications: 2 monographs; 12 articles, 1 studies and 1 textbook in co-authoring. With the presented publications, ch. Ch. Professor`s assistant Nikolaeva, Ph.D. meets the minimum national requirements for occupying the respective position. She has presented information for **five citations**.

The overall results of the historical-pedagogical studies of the Ch. Professor`s assistant Nikolaeva, Ph.D. is represented in the two monographs "The Agricultural education in Bulgaria/1878 -1944/”, Bl. 2017, and "Additional craft education in Bulgaria from the liberation until 1944 "-2019. This gives me a reason to review them in more detail. The work "Agricultural education in Bulgaria in the period 1878-1944" contains 169 pages and is structured in the following way: Introduction, three chapters, conclusion and used literature. The socio-economic, legislative and conceptual prerequisites for the development of the agricultural education are presented. The focus is on the types of agricultural courses, the "Traveling agricultural teachers", as well as the opening of the "Agricultural departments and Agronomy", aiming at the agricultural education of the adult population.

The merits of the study relate to:

1. It has been developed on the basis of a serious amount of empirical material- studies of various authors, archival materials, verbatim journals, periodical printing, etc.
2. A retrospective analysis was made-an assessment of the development of agricultural education during the different periods.

3. A commentary was made on legislative initiatives for the development of agricultural education during the investigation period.
4. Emphasis is placed on the use of foreign experience in the field of agricultural education.

The work "additional craft education in Bulgaria from 1878 to 1944 year" was developed on the basis of the defended doctorate. It contains 116 pages and is structured in an introduction, three chapters, conclusion and literature. The prerequisites for the development of this education are outlined; Ideas and legislative initiatives in this direction; Contributions of the Chamber of Commerce and Industry and the role of craft professional associations for the development of education in the research period; Educational documentation and the organisation of the learning process in different schools.

The merits of peer-reviewed work relate to:

1. The work examines the emergence and development of additional craft education in Bulgaria during the researched period.
2. The views of various researchers on the role and importance of additional craft education in Bulgaria are presented.
3. A comment was made on the trend in the development of this education.
4. Various sides are covered by additional craft education – dissemination, organisation of training, preparation of teaching staff, facilities and funding.

Textbooks

Ch. Professor's assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. has presented a textbook in co-authorship – History of pedagogy and professional education.

The textbook was developed in two parts. Part one includes topics from history of pedagogy and history of vocational education in Bulgaria – ideas, legislation, practical implementation. Part two of the textbook contains topics for self-work, self-test, sample topics for Written works.

Studies

Ch. Professor's assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. has presented 1 studies for participation in the competition – craft education in Bulgaria in the late XIX and early XX century ". Emphasis is placed on the significant moments of the development of the craft education in the research period.

Articles in scientific journals

Ch. Professor`s assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. has published:

3. **3 articles in Pedagogy magazine** – 2010, 2015 и 2017. They reflect the individual aspects of vocational education in Bulgaria.
4. **2 articles in English language** From international conferences in Serbia – "Socio-economic prerequisites for the development of the professional education of the Bulgarian after the liberation" and the Labor school – Bulgarian voice "-2017 the articles are published in the International Journal of The Institute for Knowledge Management.

Articles in collections

1. "Farmers and continuing vocational training" – in collection "Education and upbringing in small settlements"; "Resource opportunities of vocational schools as providers of continuing vocational training"- collection of scientific Reports from the Jubilee International Scientific Conference of "N. Rilski"; "The continuing vocational training of agricultural workers in Bulgaria – historical experience"-in Collection "Modern education – Mission and Vision" of the SWU "N. Rilski"-Blagoevgrad.

2. "Educational policy for the development of viticulture and winemaking in Bulgaria at the end of XIX and beginning of the XX century ". The focus is on the role of the agricultural schools in Ruse, Sadovo and Pleven for students` training. In collection from the International Tourist Forum Spa and wine – in English;

3. 2 articles in English "Educational links with Croatia in the past – part of the cultural-cognitive tourism today"; continuing vocational training of tourism workers in small settlements "- in collection from the International Conference "Cultural Corridor through the Adriatic – cultural tourism –" Without Borders ".

4. 1 article in English language "Introduction of the dual system in vocational education in Bulgaria – Reality and challenges"- in collection from the International scientific conference in Stip - Macedonia.

Critical remarks.

Regarding the work "Agricultural Education in Bulgaria/1878 -1944/

The work would contribute if in a separate paragraph /or point in paragraph/are presented:

- The text of the woman's agricultural education; Difficulties in identifying agricultural schools;
- The text of the influence of the different pedagogical theories (i.e. the transformational pedagogy) and their impact on education in agricultural schools;
- The text of the woman's agricultural education; Difficulties in identifying agricultural schools;
- The text of the influence of the different pedagogical theories (i.e. the transformational pedagogy) and their impact on education in agricultural schools;

Regarding the work "Additional craft education in Bulgaria from 1878 to 1944"

1. Ch. Professor's assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. adopted the chronological approach of the study. And that is the author's right. When presenting these important schools for our education, another approach could be adopted – on problematic fields. The chronological approach limits to some extent the possibility of comparative analysis of the components of the research problem.

2. However, the presentation of school types, courses, etc. would be better to be in separate paragraphs

3. The educational policy of Bulgarian Agricultural People's Union implies a separate paragraph. The critical remarks made, the peer-reviewed writings do not belittle the contributions of Ch. Professor's assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. on the issues examined.

Conclusion:

On the basis of the works of Professor's assistant Svetlana Ganeva Nikolaeva, Ph.D. and the outlined contributions in them, give me a reason to propose to the honourable scientific jury to choose the chapter. Ch. Professor's assistant Svetlana Nikolaeva, Ph.D. for the academic position "Docent" in a professional direction 1.2 pedagogy (History of Pedagogy and Bulgarian education) for Faculty of Pedagogy of the SWU "Neofit Rilski" – Blagoevgrad.

17.10. 2019

Reviewer:.....

Blagoevgrad

/ Prof. Nevena Philipova, Ph.D./